

med, at de høre, at der er sket noget, have at vide, hvad de skulle mene om det, der er sket; det er saa bekvemt, at man sammen med Nyheden ogsaa faar den Mening, man skal have om Tingen, ind ad Døren. Pressens første Opfattelse af, hvad der var sket, var saadant noget som, at man skulde bøje sig med den dybeste Beundring for det skete, det vidnede om Dygtighed og Indsigt hos den unge Direktion i Landmandsbanken, der atter havde gjort „et stærkt Fremstød“, som det blev kaldt. Nu vil jeg straks gøre mig færdig med, hvad jeg har at sige om Landmandsbanken i denne Sag, den berører mig ikke. Den har sine Aktionærer, de vælge Bankraad, og Bankraadet atter en Direktion. Disse Faktorer ere de, som maa afgøre, om Bankens forretningsmæssige Ledelse er, som den skal være, og om man er tilfreds med den, det ligger udenfor min Kritik. Skulde jeg sige noget, er det dette, at ogsaa jeg finder, at der fra den unge Direktions Side virkelig er gjort et forretningsmæssigt rask Kup, der vidner om Dygtighed og Hurtighed i Handlingen. Men der er i denne Sag andre Parter, og jeg tænker da særlig paa Parterne nede paa Lolland og Forholdet mellem dem. Der er paa den ene Side Laane- og Sparebankens Direktion og dens Repræsentantskab, og paa den anden Side Sparerne eller i Virkeligheden hele Landsdelens Befolkning. Man maa jo huske paa, at det er ikke alene de enkelte Sparere, der ere direkte interesserede i saadant et Institut, men der er ogsaa alle Laantagere, alle føle, at de egentlig have Del i et saadant Foretagende. Enhver, der er kendt blot nogenlunde med Forhold i Provinsen, vil vide, at man andre Steder, hvor man har saadanne Institutter, er stolt af dem. De ere byggede op fra noget ganske smaat, gennem Menneskealdre, de ere egentlig en Slags Fælleseje, noget, man interesserer sig for, og som man føler, der skal handles varsomt og forsigtigt med. Ogsaa naar man tænker paa, fra hvor ringe en Begyndelse disse Sparekasser, de gamle selvejende Sparekasser, ere voksede op, forstaar man den Kærlighed, der er til dem. Jeg behøver blot at nævne den store københavnske Sparekasse, der i Virkeligheden begyndte rørende smaat, oprindeligt kun tænkte paa Tjenestetyendet. Og der er jo Landets i Øjeblikket vistnok næststørste Sparekasse, Fyns Stifts Sparekasse, der virker med noget som 65—66 Millioner. Den blev stiftet i Tyverne og begyndte ogsaa saare beskedent med en lille Kapital, skænket af afdøde Kammerherre Jens Ben-

zon. Den var af en overordentlig beskedent Størrelse, og ingen tænkte vistnok, at den skulde formere sig i den Grad og bringe Instituttet op til det Omfang, det nu har. Jeg kan ogsaa erindre om Stiftelsen af den Sparekasse, som der her er Tale om, hvor en Mand, der hed Møller — han var Justitsraad eller blev det i alt Fald for sine Fortjenester — indbød til et Møde paa Raadhuset og foreslog, at man skulde danne en Sparekasse. Ved Sparekasse mente han egentlig et Opbevaringssted for Penge, for at Folk ikke skulde udsætte sig for noget ved at have deres Penge liggende hjemme. Der var ikke Tale om Rente, og selv da der blev givet Rente, var det meget lidt. Saaledes er denne Sparekasse dannet, der nu er vokset op til noget meget betydeligt. Og det er paa Baggrund heraf, at man forstaar den Opsigt, som det vakte, da den her foreliggende Kendsgerning blev bragt til almindelig Efterretning, og forstaar, at Opsigten senere blev til en helt anden Følelse, ganske særlig ovre paa Lolland, en Stemning, baaren af Forundring og Harm over, hvad der er sket. Man kunde ikke forstaa, at Folk, der i saa mange Aar havde styret denne Sparekasse fuldstændig tilfredsstillende, pludselig gav alt op, bleve forskrækkede, ophævede dette Institut med den hæderværdige Historie og gav det en Afslutning, som det neppe havde fortjent.

Men var det saaledes hos Folk i Almindelighed, saa var det ogsaa saaledes, at man i sparekasseinteresserede Kredse Landet over modtog Efterretningen med pinlig Overraskelse. Sagen er jo den, at Lollands Spare- og Laanebank hørte til de selvejende Sparekasser under selvsupplerende Styrelse. Det er under denne Form, at Sparekasserne her i Landet ere voksede op og have naaet det Omfang, de have, og have naaet den Sikkerhed, som man ogsaa har Lov til at sige, at de byde paa. Derfor blev man i Sparekassekredse overordentlig betænkelig ved at se, hvad der var sket; man fandt ikke, at der var Grund dertil, og man stod uforstaaende. Nu hedder det sig nok, at den danske Befolkning kan deles i de gode og de onde og saa dem paa Lolland; men det er vistnok ikke nogen tilstrækkelig Forklaring paa, at man dernede skulde have Beføjelse til at gøre noget, som man andre Steder vil have svært ved at forsvare. Danmark har i Øjeblikket 521 Sparekasser, og efter den sidste Opgørelse i Statistisk Aarvog forvaltede disse 521 Sparekasser en samlet Sum af rundt 840 Mill. Kr. Af disse 521 Sparekasser ere de 95 selvejende og under